

VIJEĆE EUROPE
EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

DJELOMIČNA ODLUKA O
DOPUŠTENOSTI

Zahtjeva br. 3742/02
Ljubica BAČIĆ
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući dana 17. listopada 2002. godine u vijeću u sastavu:

gđa. F. Tulkens, *predsjednik*,
g. P. Lorenzen,
gđa N. Vajić,
g. E. Levitis,
g. A. Kovler,
g. V. Zagrebelsky,
gđa E. Steiner, *suci*,
i g. S. Nielsen, *zamjenik tajnika Odjela*,

S obzirom na naprijed navedeni zahtjev podnesen dana 22. prosinca 2001. godine,

Razmotrio je i odlučio kako slijedi:

ČINJENICE

Podnositeljica zahtjeva, gđa Ljubica Bačić, je hrvatska državljanka, rođena 1931. godine i živi u Splitu.

A. Okolnosti predmeta

Činjenično stanje ovog predmeta, kako ga je podnijela podnositeljica zahtjeva, može se sažeti kako slijedi.

Dana 23. prosinca 1991. godine kuća podnositeljice zahtjeva u Špišić Bukovici, Hrvatska, opljačkana je i minirana.

Dana 31. listopada 1994. godine podnositeljica zahtjeva je podnijela Općinskom sudu u Virovitici tužbu radi naknade štete protiv Republike Hrvatske, u svezi s uništenjem njezine kuće.

Dana 17. siječnja 1996. Hrvatski Sabor je donio izmjene Zakona o obveznim odnosima kojima je propisano da se prekidaju svi postupci radi naknade štete zbog terorističkih akata do donošenja novog zakona o tome, i da se prije donošenja tog novog zakona ne mogu tražiti naknade šteta za terorističke akte.

Zakon je postavio i obvezu Vladi da, najkasnije u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu tog Zakona, podnese Saboru poseban zakon koji uređuje odgovornost za takve štete. Do sada hrvatske vlasti nisu donijele nikakav zakon koji uređuje to pitanje.

Dana 7. veljače 1996. godine sud je prekinuo postupak sukladno naprijed navedenom zakonu.

B. Mjerodavno domaće pravo

Mjerodavni dio Zakona o obveznim odnosima glasi:

Član 180.(1)

„Za štetu nastalu smrću, tjelesnom povredom ili oštećenjem odnosno uništenjem imovine fizičke osobe uslijed akata nasilja ili terora te prilikom javnih demonstracija i manifestacija odgovara...zajednica čiji su organi po važećim propisima bili dužni spriječiti takvu štetu.“

Mjerodavni dijelovi Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim odnosima (“Narodne novine” br. 7/1996) glase:

Članak 1.

„U Zakonu o obveznim odnosima ("Narodne novine", br. 53/91, 73/91. i 3/94.) članak 180. briše se.“

Članak 2.

„Postupci za naknadu štete pokretni po odredbama članka 180. Zakona o obveznim odnosima, prekidaju se.
Postupci iz stavka 1. ovoga članka nastaviti će se nakon što se donese poseban propis kojim će se urediti odgovornost za štetu nastalu uslijed terorističkih akata.“

Mjerodavni dio Zakona o parničnom postupku propisuje:

Članak 212.

„Postupak se prekida:

...

6) kad je to drugim zakonom određeno.“

PRIGOVORI

1. Podnositeljica zahtjeva prigovara prema članku 6. st. 1. Konvencije da je bila lišena svog prava na pristup sudu jer su izmjene Zakona o obveznim odnosima spriječile domaće sudove u odlučivanju o osnovanosti njezine tužbe za naknadu štete, i ona također prigovara duljini predmetnog postupka.

2. Podnositeljica zahtjeva također prigovara da je uslijed uništenja svoje kuće lišena svojeg prava na mirno uživanje svojeg vlasništva suprotno čl. 1. Protokola br. 1.

3. Podnositeljica zahtjeva nadalje prigovara prema čl. 5. Konvencije da je povrijeđeno njezino pravo na slobodu i sigurnost jer država nije zaštitila sigurnost njezine imovine i osobe od terorističkih akta.

4. Konačno, podnositeljica zahtjeva se poziva na čl. 17. Konvencije tvrdeći da su hrvatske vlasti zloupotrijebile njezina prava jer Općinski sud u Splitu nije okončao postupak koji se tiče njezine tužbe radi naknade štete i jer ju je Sabor spriječio u dobivanju naknade štete.

PRAVO

1. Podnositeljica zahtjeva prigovara prema članku 6. st. 1. Konvencije da nije imala pristup sudu u odnosu na svoju građansku tužbu za naknadu štete jer je postupak koji je pokrenula prekinut prema Zakonu iz 1996. godine. Ona također prigovara duljini tog postupka.

Mjerodavni dijelovi članka 6. st. 1. Konvencije glase:

„1. Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi ..., svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni sud, pravično, javno i u razumnom roku ispita njegov slučaj.“

Sud smatra da ne može, na temelju predmeta, odlučiti o dopuštenosti ovog prigovora i da je stoga potrebno, u skladu sa člankom 54. st. 3. (b) Poslovnika Suda, obavijestiti tuženu Vladu o tom dijelu zahtjeva.

2. Podnositeljica zahtjeva dalje prigovara da je bila lišena svog prava na mirno uživanje svojeg vlasništva jer joj je uništena kuća i jer ne može dobiti naknadu štete od domaćih vlasti. Ona se poziva na članak 1. Protokola br. 1 koji glasi:

„Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na mirno uživanje svojega vlasništva. Nitko se ne smije lišiti svoga vlasništva, osim u javnom interesu, i to samo uz uvjete predviđene zakonom i općim načelima međunarodnog prava.“

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne umanjuju pravo države da primijeni svoje zakone koje smatra potrebnima da bi uredila upotrebu vlasništva u skladu s općim interesom ili za osiguranje plaćanja poreza ili drugih doprinosa i kazni.“

Sud prvo treba ustanoviti da li je, i u kojem opsegu, nadležan *ratione temporis* za razmatranje zahtjeva. On podsjeća da, u skladu sa opće priznatim pravilima međunarodnog prava, Konvencija ima utjecaja, za svaku Ugovornu stranku, na činjenice nastale nakon njezinog stupanja na snagu u odnosu na tu stranku (vidi, na primjer, *X. protiv Portugala*, zahtjev br. 9453/81, Odluka Komisije od 13. prosinca 1982., *Decisions and Reports* (DR) 31 str. 204, 208 i *Kadikis protiv Latvije* (odl.), br. 47634/99, 29. lipanj 2000.).

Sud podsjeća da je Hrvatska priznala nadležnost Suda da prima zahtjeve “od bilo koje osobe, nevladine organizacije ili skupine pojedinaca koji tvrde da su od strane Hrvatske žrtve povrede prava ustanovljenih Konvencijom putem bilo kojeg akta, odluke ili događaja nastalog nakon 5. studenog 1997. godine.” Sukladno tome, Sud nije

nadležan ispitivati ovaj zahtjev u onoj mjeri u kojoj se on odnosi na činjenice nastale prije ratifikacije Konvencije.

Sud smatra da je čin uništenja kuće podnositeljice zahtjeva bio trenutni akt, koji ne uzrokuje bilo koje moguće stanje trajne povrede Konvencije.

Sud nadalje primjećuje da iako je do miješanja zakonodavstva došlo nakon stupanja na snagu Konvencije u odnosu na Hrvatsku, ono je toliko usko povezano uz događaje koji su doveli do podizanja tužbe podnositeljice zahtjeva da bi njihovo razdvajanje vodilo davanju retroaktivnog djelovanja Konvenciji, što bi bilo protivno opće priznatim načelima međunarodnog prava. U isto vrijeme to bi učinilo ništavom hrvatsku izjavu kojom priznaje nadležnost Suda da prima individualne zahtjeve (vidi presudu *Stamulakatos protiv Grčke* od 30. rujna 1993., Serija A br. 271, str. 14, § 33 i *Multiplex protiv Hrvatske* (odluka) br. 58112/00, 26 rujna 2002., neobjavljena).

Slijedi da ovaj dio zahtjeva nije sukladan *ratione temporis* s odredbama Konvencije u smislu članka 35 § 3 Konvencije i mora biti odbačen u skladu sa člankom 35 § 4.

3. Podnositeljica zahtjeva nadalje prigovara da je povrijeđeno njezino pravo na sigurnost osobe i njezine imovine jer je domaće vlasti nisu zaštitile od terorističkih akata. Konačno, podnositeljica zahtjeva se poziva na čl. 17. Konvencije, tvrdeći da su hrvatske vlasti zloupotrijebile njezina prava jer Općinski sud u Splitu nije okončao postupak koji se tiče njezine tužbe za naknadu štete i jer ju je Sabor spriječio u dobivanju naknadu štete.

U svijetlu cjelokupnog raspoloživog materijala i utoliko ukoliko su stvari na koje se žali u njegovoj nadležnosti, Sud nalazi da one ne predstavljaju nikakvu povredu prava i sloboda zaštićenih Konvencijom i njezinim protokolima.

Slijedi da je ovaj dio zahtjeva očigledno neosnovan i da mora biti odbačen u skladu sa člankom 35 §§ 3 i 4 Konvencije.

Iz ovih razloga, Sud jednoglasno

Odlučuje odgoditi ispitivanje prigovora podnositeljice zahtjeva koji se tiče onemogućenog pristupa sudu i duljine postupka;

Proglašava nedopuštenim preostali dio zahtjeva.

Soren NIELSEN
Zamjenik Tajnika Odjela

Francoise TULKENS
Predsjednik